

James Ross Sweeney

J. R. Sweeney professzor 1962-ben a Trinity College-ban (Hartford, Connecticut) szerzett Baccalaureatus Artium fokozatot, „A Pápaság és Magyarország kapcsolata III. Ince alatt” című doktori disszertációját pedig 1971-ben védte meg. Pályafutásának kezdetén a Wayne State University (Detroit, Michigan) Történelem Tanszékén tanított, majd 1974-től a Pennsylvania State University professzora. Számos amerikai, illetve nemzetközi tudományos társaság, mint pl. Medieval Academy of America, American Society for Legal History, American Catholic Historical Association, American Association for the Study of Hungarian History, továbbá a Majestas, a pápai és királyi uralommal foglalkozó nemzetközi interdiszciplináris társulat munkájában vesz részt. Fő kutatási területe a középkori egyházi és politikai intézmények fejlődésének vizsgálata, a pápaság XII–XIII. századi története, a pápai oklevéladás, a pápaság kapcsolata Magyarországgal és Kelet-Európa más országaival. Tudományos munkájának elismerésül több ösztöndíjban részesült (Humbolt, Pius, Fulbright Alapítványtól stb.).

Sweeney professzort származása indította, hogy az egyháztörténeti, kánonjogi érdeklődését összekapcsolja középkori magyar történelem kutatásával. Nagyapja ír, nagyanyja viszont Kassa közeléből származott. Eredetileg a pápaság és Magyarország XII–XIII. századi kapcsolatáról készült monográfiát írni, de az elmaradott alapkutatások és forráskiadás hiánya miatt tervének megvalósításáról le kellett mondania. Az első publikációi azonban ennek a területnek részproblémáit vizsgálták. Jelenleg III. Ince pápa és Magyarország közötti diplomáciai levelezés feldolgozását végzi. A szövegközlést egy történelmi bevezetéssel kívánja a közeljövőben megjelentetni. A darmstadti Pius Alapítvány megbízásából egy nemzetközi vállalkozás keretében még Mezey László kezdeményezésére megindult Hungaria Pontificia befejezésén is dolgozik, amely számba venné a pápák Magyarország számára 1198-ig kiadott okleveleit. Jogtörténeti érdeklődése folytán Bónis György felkérésére bekapcsolódott a *Decreta Regni Mediaevalis Hungariae* sorozat kötetéinek, a középkori magyar törvények latin és angol nyelvű fordításának amerikai kiadásába. A magyar történelmet érintő munkák mellett feltétlenül kiemelést érdemel a normandiai montivilliers-i apátság történetét feldolgozó tanulmánya is.

J. R. Sweeney korán kapcsolatot keresett a magyar történészekkel, először a Németországban dolgozó magyar származású kutatókkal. Még mint egyetemi hallgató a Humbolt Alapítvány támogatásával Karl Bosl irányítása alatt a Bajor Történeti Intézetben kapott ösztöndíjat. Müncheni tartózkodása alatt ismerkedett meg Boggyay Tamással és közvetítésével az akkor Marlburgban tanító Bak Jánossal. Többször járt Magyarországon és végzett hosszabb kutatómunkát a hazai levéltárakban. 1982-ben pedig a Magyar Tudományos Akadémia vendége volt. Így Sweeney professzor magyar történelemmel foglalkozó munkáinak nagy része ismert a hazai kutatók előtt, a teljesebb, minden egyes tanulmány megismertetése érdekében az Aetas Szerkesztősége engedélyt kért egy eddig magyarul meg nem jelent tanulmány mellett J. R. Sweeney teljes bibliográfiájának közlésére.

J. R. Sweeney bibliográfiája

Könyvek

- Der Mongolensturm. Berichte von Augenzeugen und Zeitgenossen, 1235–1250. (Tatárjárás. Szemtanúk és kortársak beszámolói. 1235–1250.) Szerkesztés H. Göckenjannal együtt. Graz 1985. 335 pp.
- Popes, Teachers and Canon Law in the Middle Ages. Festschrift für Brian Tierney. (Pápák, tanárok és a kánonjog a középkorban. Brian Tierney Emlékkönyv.) Szerkesztés S. Chodorow-val együtt. Ithaca-London 1989. 342 pp.
- Decreta Regni Mediaevalis Hungariae. The Laws of the Medieval Kingdom of Hungary, 1000–1301. (A középkori Magyar Királyság törvényei, 1000–1301.) Fordította és szerkesztette Bak Jánossal és Bónis Görgy-gyel együtt. Bakersfield 1989. 315 pp.

Tanulmányok

- Papal-Hungarian Relations During the Pontificate of Innocent III, 1198–1216. (Pápai-magyar kapcsolatok III. Ince idején, 1198–1216.) in: *Dissertation Abstracts* 32, No. 1 (1971 júl.) 345–346A.
- Basil of Trnovo's Journey to Durazzo: A Note on Balkan Travel at the Beginning of the Thirteenth Century. (Trnovo-i Vaszil utazása Durazzó-ba: Adalékok a XIII. század eleji balkáni utazásokhoz.) in: *Slavonic and East European Review* 51 (1973) 118–123.
- Innocent III. Hungary and the Bulgarian Coronation: A Study in Medieval Papal Diplomacy. (III. Ince, Magyarország és a bulgár koronázás. Tanulmány a középkori pápaság diplomáciájáról.) in: *Church History* 42 (1973) 320–334.
- An Unpublished Privilege of Innocent III in Favor of Montivilliers. New Documentation for a Great Norman Nunnery. (III. Ince kiadatlan privilégiuma Montivilliersnek. Egy normann kolostor új dokumentumai.) Edwin Hall-lal együtt. in: *Speculum* 49 (1974) 662–679.
- The Problem of Inalienability in Innocent III's Correspondence with Hungary. A Contribution to the Historical Genesis of Intellecto. (Az elidegeníthetetlenség problémája III. Ince magyarországi levelezésében. Adalék az Intellecto történeti geneziséhez.) in: *Medieval Studies* 37 (1975) 235–251.
- The Decretal Intellecto and the Hungarian Golden Bull of 1222. (Az Intellecto dekretális és a magyar Aranybulla.) in: *Album Elemér Mályusz*. Brussels 1976. 89–96.
- Innocent III and the Esztergom Election Dispute. The Historical Background of the Decretal Bone Memorie II (X. I. 5. 4.). (III. Ince és az esztergomi választási vita. A Bone Memorie II dekretális történeti hátteréhez.) in: *Archivum Historiae Pontificiae* 15 (1977) 113–137.

– The licentia de nam of the Abbess of Montivilliers and the Originis of the Port of Harfleur. (A montevilliers-i kolostor apátnőjének adott licentia de nam és a harfleur-i kikötő eredete.) Edwin Hall-lal együtt. in: *Bulletin of the Institute for Historical Research* 52, No. 125 (1979 máj.) 1–8.

– Hungary in the Crusades, 1169–1218. (Magyarország részvétele a kereszteshadjáratokban, 1169–1218.) in: *The International History Review* 3, No. 4 (1981 okt.) 467–481.

– Thomas of Spalato and the Mongols. A Thirteenth Century Dalmatian View of Mongol Customs. (Spalatói Tamás és a tatárok. A XIII. századi tatár szokások dalmáciai szemmel.) in: *Florilegium, Carleton University Annual Papers on Classical Antiquity and the Middle Ages* 4 (1982) 156–183.

– Chivalry (Lovagság) címszó. in: *Dictionary of the Middle Ages* III. Szerk. J. R. Strayer, New York 1983. 301–303.

– R. C. van Caenegem: Methods of Proof in Western Medieval Law. (A bizonyítás módszerei a középkori nyugati jogban.) Fordította D. Flanary-vel. in: *Academiae Analecta* 45 (1983) 85–127.

– Magyarország és a kereszteshadjáratok a XII–XIII. században. in: *Századok* 118 (1984) 114–124.

– High Justice in Fifteenth-Century Normandy. The Case of Sandrin Bourel. (A legfelsőbb igazságszolgáltatás a XV. századi Normandiában. Sandrin Bourel ügye.) in: *Journal of Medieval History* 10 (1984) 295–313.

– Thomas von Spalato: Geschichte der Bishöfe von Salona und Spalato vom hl. Domnius bis auf Rogerius. (Spalatói Tamás: A salonai és spalatói püspökök története Szt. Domniustól Rogeriusig.) Fordítás. in: *Der Mongolensturm*. 225–270. pp.

– The Politics of Torture. Review Essay of Edward Peters Torture. (A kínvallatás politikája. Edward Peters Torture c. könyvének ismertetése. in: *Criminal Justice Ethics* 6, No. 2. (1987) 60–66.

– Romanian Principalities, Vlachs, Vlad Tepes, Wallachia/Moldavia. (Romániai fejedelemségek, Vlachok, Vlad Tepes, Moldva) címszavak. in: *Dictionary of the Middle Ages*. Szerk. J. R. Strayer, X. 514–515. pp., XII. 483–486. és 497–507. pp. New York 1988, 1989.

– Medieval Law and Society. An Interdisciplinary Curricular Experiment. (A középkori jog és társadalom. Interdiszciplináris tananyagkísérlet.) in: *The History Teacher* 21, No. 10. (1988) 11–25. pp.

– Innocent III, Canon Law and Papal Judges Delegate in Hungary. (III. Ince, a kánonjog és a pápai delegált bírák Magyarországon. in: *J. R. Sweeney and S. Chodorow: Popes, Teachers and Canon Law in the Middle Ages*. 26–52. pp.

– De Institutione morum ad Emericum ducem. (Intelmek Imre herceghez) Latinból fordította Bak Jánossal együtt. in: *New Hungarian Quarterly*. No. 112 (1988) 98–105. pp.

– Legislatio under the Árpád Dynasty. (Törvényhozás az Árpád-házi királyok alatt.) Bónis Györggyel és Bak Jánossal együtt. in: *The Laws of the Medieval Kingdom of Hungary 1000–1301*. XXXVII–IX. pp.

– Unbekannte Briefe Kaiser Friedrichs II. im Codex Indianensis der Werk Senecas. (II. Frigyes császár ismeretlen levelei a Codex Indianensisben.) in: *Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters* 45 (1989) 83–108. pp.

– Gregory VII, the Reform Program and the Hungarian Church at the End of the Eleventh Century. (VII. Gergely, a reformprogram és a magyar egyház a XI. század végén.) in: *Studi Gregoriani* 14 (1991) 265–275.

Könyvismertetések

– Bartha Antal: A magyar társadalom a IX–X. században. Bp. 1975. in: *East Central Europe* 4 (1977) 222–223.

– Tilmann Schmidt: Alexander II. (1061–1073) und die römische Reformgruppe seiner Zeit. Stuttgart 1977. in: *American Historical Review* 1978. 699–700.

– Dietmar Hinter: Die Ungarn und das byzantinische Christentum der Bulgaren im Spiegelder Register Papst Innozenz III. Leipzig 1976. in: *Speculum* 53 (1978) 814–817.

– Leo Santifaller: Liber Diurnus. Studien und Forschungen. Stuttgart 1976. in: *Catholic Historical Review* 65 (1979) 355–356.

– Zoltán Kosztolnyik: Five Eleventh Century Hungarian Kings. Boulder 1981. in: *Speculum* 58 (1983) 194–195.

– Harold J. Berman: Law and Revolution. The Formations of the Western Legal Tradition. Cambridge 1983. in: *The Journal of Law and Religion* 2 (1984) 197–205.

Elfogadott, megjelenés alatt álló kéziratok

– Regionalism, Dynasticism and Preparations for the Fifth Crusade. Andrew II and the Venetian-Hungarian Treaty of 1217. (Regionalizmus, dinaszticizmus és az V. kereszteshadjárat előkészítése. II. András és az 1217. évi velencei-magyar szerződés. in: *Acta Historica Academiae Scientiarum Hungaricae*.

– Decreta Regni Mediaevalis Hungariae II. The Laws of the Medieval Kingdom of Hungary, 1301–1457. (A középkori Magyar Királyság törvényei, 1301–1457.) Fordította és szerkesztette Bak Jánossal és Engel Pállal együtt.